ישוב דבגמ' תענית מיירי בחטא שבין אדם למקום משא"כ בחטא שבין אדם לחבירו.
לחם המשנה הנ"ל.

ישוב דבשצועקים בלב שלם מתקבלת כל תפלתם ומיד, אבל כשאינם מכוונים אינה נשמעת לגמרי ומיד.
מלאכת יעקב הנ"ל; בן פורת הנ"ל.

ישוב דרבינו מיירי בתשובת הציבור, ובגמ' תענית מיירי בתפלת הציבור בעת צרה.
לחם המשנה הנ"ל.

ישוב דרבינו מיירי בתפלת הציבור להבא, ובגמ' תענית מיירי בתפלת הציבור לשעבר.
בן פורת הנ"ל; ושכל טוב.

ק' דלא חילק בין גז"ד שיש עמו שבועה לאין עמו שבועה כדאי' בגמ', ר"ה יח., וישוב לזה.
משנה כסף.

כסף משנה

פ"ק דר"ה א"ר שמואל בר אוניא וכו'.
צ"ע דרבינו לא ביאר דמיירי לאחר גז"ד כדאי' בגמ'.
[illegible]

משנה למלך

בס' דרשות הרב וכו'.
מר"מ בדבריו.
[illegible]

הלכה ז

יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים.
אף שהוא זמן תשובה לכל יחיד אפי"ה תשובת הרבים יש לה מעלה בפני עצמה.
דברי ירמיהו.

משמע דהחיוב הוא משום שהוא מדיני הזמן, וביאור בגמ' שבועות [יג.] עפי"ז.
ס' הליקוטים.

לא ביאר דיש מ"ע מיוחדת לשוב ביוהכ"פ כמ"ש רבינו יונה (זהו במקו"צ).
[illegible]

והוא קץ מחילה וסליחה לישראל.
מר"מ וביאור דבריו.
[illegible]

ולהתודות ביום הכפורים.
כדי ס' החינוך דמ"ע להתודות ביוהכ"פ.
[illegible]

ומצות וידוי וכו' שיתחיל מערב היום קודם שיאכל.
מר"מ וביאור דבריו.
[illegible]

שמא יחנק בסעודה קודם שיתודה.
הא דלא כ' כרש"י שמא תיטרף דעתו מחמת שכרות, (עי' לה"מ).
[illegible]

ק' דלמיתה לזמן מועט לא חיישינן, וישוב לזה.
[illegible]

חוזר ומתודה בלילי יוהכ"פ ערבית.
מבואר דס"ל דאינו מתודה אחר אכילה קודם ערבית ודלא כרמב"ן, וביאור מחלוקתם.
[illegible]

ובנעילה.
אף שכ' בהל' תפלה (פ"ב ה"ז) דתפלת נעילה לתוספת תחנה תקנוה, אפי"ה צריך להתודות בה.
מקראי קדש.

ושליח צבור באמצע תפלתו.
לא הזכיר דהציבור צריכים לומר עם הש"ץ כמש"כ הר"ן בשם הגאונים.
[illegible]

הלכה ח

אבל חטאנו וכו'.
צ"ע דלא הזכיר בוידוי קבלה להבא כמש"כ בפ"א.
[illegible]

והוא עיקר הוידוי.
כוונתו דהכרת האדם בחטאו היא שורש הוידוי שממנו תבוא התשובה, (עי' לה"מ).
דברי ירמיהו.

הגהות מיימוניות

[ה]: ודלא כאמוראי דמפרשי וידויי בענין אחר.
גם לדי' האמוראי צ"ל אבל אנחנו חטאנו.
[illegible]

כסף משנה

ד"ה הוידוי: כי מפא וכו' קם אבריעה.
ק' לפי"ד אמאי השמיט רבנו הדין דוידוי מעומד.
[illegible]

ד"ה עבירות: ופסק כראב"י דמשנתו קב ונקי.
מר"מ אם הלכה כראב"י כנגד רבים.
[illegible]

צ"ע דבהל' ביוהכ"פ (פ"ב ה"ח) כ' דבברייתא אין הלכה כראב"י.
[illegible]

פסק כראב"י משום דסתם גמרא כוותיה.
[illegible]

פסק כראב"י דקרא מסייע ליה וחטאתי נגדי תמיד.
[illegible]

פסק כראב"י שכן מבואר בזוהר פר' נח ח"א עב.
[illegible]

לחם משנה

ונראה דלאו דוקא חטאנו וכו'.
י"ל דמיירי באינו מרגיש בנפשו שום עון שעשה ואפי"ה מרגיש צ"ל אבל חטאנו.
[illegible]

הלכה ט

אין התשובה ולא יוהכ"פ מכפרין אלא על עבירות שבין אדם למקום.
בגמ' נלמד מפסוק לפני ה' תטהרו, וק' דבהל' שגגות (פ"ג ה"י) כ' רבינו דין אחר מפסוק זה, וישוב לזה.
[illegible]

מר"מ אם כבוד אב ואם וכבוד רבו מיקרי בין אדם למקום.
[illegible]

או בעל בעילה אסורה.
בעל אשת איש אם הוי גם בין אדם לחבירו שאסרה עליו.
[illegible]

מר"מ לפי"ז במ"ש בכריתות יח: דיוהכ"פ אין מכפר על מעילה משום שהוא ממון.
[illegible]

אבל עבירות שבין אדם לחבירו וכו'.
אף מיתה אינה מכפרת בחטא שבי"א לחבירו.
[illegible]

או המקלל את חבירו.
משמע דהחטא הוא משום המצער חבירו וצ"ע מד"ר בהל' סנהדרין (רפכ"ו) ובסהמ"צ (ל"ת שיז) דמשמע דהחטא הוא מצד עצם הקללה.
[illegible]

או גוזל.
מר"מ וביאור דבריו.
[illegible]